

Ćwiczenia pomocnicze z Matlaba

Ćwiczenie nr 1: Wprowadzenie do Matlaba – zmienne i wyrażenia, operacje na tablicach

Zakładamy swój katalog na twardym dysku. Dodajemy ten katalog do listy w Matlabie: File -> Set Path -> Path -> Add to Path -> podajemy ścieżkę dostępu do katalogu.

Polecenia w Matlabie możemy wpisywać bezpośrednio w oknie poleceń lub przygotowywać zewnętrzne pliki tekstowe z całą sekwencją poleceń (tzw. skrypty lub m-pliki). Pliki te można tworzyć we wbudowanym w Matlaba edytorze.

Przykłady instrukcji Matlaba

%abc... – komentarz w Matlabie.

a = 5; - nadanie zmiennej a wartości 5. Jeśli pominiemy znak ; wartość tej zmiennej wyświetli się.

log(a) – wywołanie funkcji bibliotecznej z argumentem a.

b = sin(pi/2) – zapamiętanie w zmiennej b wyniku działania funkcji sinus z argumentem pi/2.

c = [1 2 3] – utworzenie wektora o trzech elementach.

d = [1 2; 3 4; 5 6] – utworzenie macierzy d o wymiarach 3x2. ; oznacza tu oddzielenie wierszy. Elementy tego samego wiersza oddziela się spacjami lub przecinkami.

d(1,2) – odwołanie do elementu w 1-szym rzędzie i 2-jej kolumnie. Np. d(1,2) = 5, a = d(1,2).

d(end,end) – odwołanie do elementu w ostatnim rzędzie i ostatniej kolumnie.

d(:,1) – odwołanie do wszystkich elementów 1-wszej kolumny macierzy d. Np. x = d(:,1) daje x = [1; 2; 5], d(:,1) = [0; 0; 0] daje d = [0 2; 0 4; 0 6].

d(2,:) – odwołanie do wszystkich elementów 2-go wiersza macierzy d. Np. x = d(2,:) daje x = [3 4], d(2,:) = [0 0] daje d = [1 2; 0 0; 5 6], d(1,:) = d(2,:) skopiowanie 2-go wiersza macierzy d do 1-go.

d(1:2,:) – odwołanie do wszystkich elementów 1-go i 2-go wiersza macierzy d.

d([1 3],:) – odwołanie do wszystkich elementów 1-go i 3-go wiersza macierzy d.

d(2:3,1:2) – odwołanie do elementów z 2-go i 3-go wiersza oraz z 1-wszej i 2-jej kolumny.

e = 1:10 – utworzenie wektora o elementach [1 2 ... 10].

f = -5:2:5 – utworzenie wektora f o pierwszym elemencie -5, drugim -5+2, trzecim -5+2*2, itd. Ostatni element <= 5.

f(1) – odwołanie do 1-go elementu wektora f (np. f(1) = 2, a = f(1)).

size(d) – funkcja zwracająca rozmiary macierzy (wektora) – liczbę wierszy i liczbę kolumn; size(d,1) zwraca liczbę wierszy; size(d,2) zwraca liczbę kolumn.

length(c) – funkcja zwracająca długość wektora c.

s = 'Matlab' – utworzenie łańcucha znaków.

[] – macierz pusta, służy do usuwania wierszy lub kolumn macierzy, np. d(1,:) = [] spowoduje usunięcie 1-go wiersza macierzy d.

A = [B; C] – utworzenie macierzy A z macierzy B i C w ten sposób, że do każdej kolumny macierzy B dopisywane są odpowiednie kolumny macierzy C. Macierze B i C muszą mieć tę samą liczbę kolumn.

A = [B C] – utworzenie macierzy A z macierzy B i C w ten sposób, że do każdego wiersza macierzy B dopisywane są odpowiednie wiersze macierzy C. Macierze B i C muszą mieć tę samą liczbę wierszy.

A = rand(3, 4) – utworzenie macierzy o rozmiarach 3x4 i wypełnienie jej liczbami losowymi z rozkładu jednostajnego 0 – 1.

`A = rand(4)` – utworzenie macierzy o rozmiarach 4x4 i wypełnienie jej liczbami losowymi z rozkładu jednostajnego 0 – 1.

`A = zeros(3, 4)` – utworzenie macierzy o rozmiarach 3x4 i wypełnienie jej zerami.

`A = ones(3, 4)` – utworzenie macierzy o rozmiarach 3x4 i wypełnienie jej jedynekami.

`A+B`, `A.*B` – dodanie lub pomnożenie odpowiadających sobie elementów macierzy A i B (macierze muszą mieć jednakowe rozmiary).

`clear` – usunięcie wszystkich zmiennych ze środowiska.

`save plik.txt a -ascii` – zapisanie zmiennej a do pliku tekstowego plik.txt.

`load plik.txt` – załadowanie zmiennej z pliku plik.txt.

`help nazwa_m_pliku` – pomoc na temat funkcji bibliotecznej lub m-pliku, np. `help sin`.

`Ctrl+C` – przerwanie działania uruchomionego programu.

Zadania

1. Przećwicz w środowisku Matlab'a powyższe polecenia.
2. Utwórz w dowolny sposób macierze A i B o wymiarach 4x4 (każda podgrupa inne macierze).
3. Wykonaj na tych macierzach podstawowe operacje arytmetyczne: `A+B`, `A-B`, `A*B`, `A.*B`, `A/B`, `A./B`, `A\B`, `A.\B`, `A^2`, `A.^B`, `A'`, `A.'` (opis operacji w [Mrozek98], [Zalewski96] i w helpie Matlab'a).
4. Pobierz z macierzy A 1-wszy wiersz (wektor x) i z macierzy B 2-gą i 3-cią kolumnę (macierz y). Podaj polecenia Matlab'a, które wykonają następujące działania oraz wyniki tych działań:
  - a. $3x * 5y$
  - b. $(4x^T * x)^{2*2}y$
  - c. odejmij od każdego elementu macierzy y liczbę pi i pomnóż każdy element macierzy wynikowej przez ostatni element wektora x. Transponuj tak otrzymaną macierz otrzymując macierz z. Następnie utwórz nową macierz q złożoną z macierzy z (1 i 2 wiersz macierzy q) oraz z transponowanej macierzy y (3 i 4 wiersz macierzy q).

Ćwiczenie nr 2: Wprowadzenie do Matlab'a – instrukcje i funkcje

Przykłady instrukcji Matlab'a

`sum(A)` – suma elementów wektora lub, jeśli A jest macierzą, suma poszczególnych kolumn macierzy.

`[wart,ind] = max(A)` – dla wektorów maksymalna wartość elementu wektora (wartość ta zapamiętana będzie w zmiennej wart, a indeks elementu o największej wartości w zmiennej ind). Dla macierzy – zwraca maksymalne wartości elementów w każdej kolumnie. Analogicznie działa funkcja `min()`.

```
for i=1:5
    %polecenia, które wykonają się w pętli
end
- pętla for wykonująca się pięciokrotnie (i=1:5), inny przykład: for j = 2.1:-0.1:-1.5 ... end – pętla wykonująca się dla kolejnych wartości licznika j = 2.1, 2.0, 1.9, ..., -1.5.
```

```
while a > 0
    % polecenia, które wykonają się w pętli
end
- pętla while wykonująca się pod warunkiem a>0
```

```
if b == 0
    %polecenia, które wykonają się, jeśli b jest równe 0 (== oznacza równość logiczną)
end
```

```
if b ~= 0
    %polecenia, które wykonają się, jeśli b nie równa się 0
else
    %polecenia, które wykonają się, jeśli b równa się 0
end
```

`fprintf('Wartość zmiennej: %5.2f \n', x)` – funkcja wyjścia wyświetlająca komunikaty na monitorze. Ciąg wyświetlanych znaków podajemy w apostrofach. `%5.2f` – sekwencja formatująca, zamiast której podstawiona będzie wartość zmiennej x. `5.2` oznacza, że liczba wyświetlona będzie na 5-ciu pozycjach (jeśli jest krótsza zostanie dopełniona spacjami, jeśli jest dłuższa od 5 wartość

ta jest ignorowana) z dokładnością do 2-ch miejsc po przecinku. f oznacza liczbę zmiennopozycyjną. \n to znak przejścia do następnego wiersza.

NaN – not a number; symbol oznaczający w Matlabie wartość nienumeryczną, otrzymaną np. w wyniku działania 0.0/0.0.

Inf - symbol oznaczający w Matlabie nieskończoność.

plot(x,y) – tworzenie wykresu; x – wektor współrzędnych x punktów, y – wektor współrzędnych y punktów. Np. x=-pi:0.1:pi; plot(x,sin(x)). Jeśli x i y to macierze tworzonych jest tyle wykresów ile jest kolumn.

figure(x) – tworzenie nowego okna do wykresu; x oznacza numer okna.

hold on – powoduje, że kolejne wykresy rysowane są na poprzednio narysowanych. Hold off powoduje skasowanie wcześniejszych wykresów.

W Matlabie możemy tworzyć własne funkcje zapisując je w oddzielnych m-plikach. Np. poniżej podano definicję funkcji obliczającej pierwiastek równania liniowego. Definicja zaczyna się słowem function, dalej jest nazwa zmiennej zwracanej przez funkcję (jeśli zmiennych jest więcej wymieniamy je w nawiasach kwadratowych, np. [x, y, z]) i nazwa funkcji (uwaga plik należy nazwać tak samo jak nazwa funkcji, w tym wypadku rown1.m). W nawiasach wymieniamy argumenty funkcji (tu – współczynniki równania prostej). W kolejnych liniach piszemy instrukcje (tzw. ciało funkcji), kończąc definicję funkcji słowem end.

```
function x = rown1(a, b)
if a == 0
    if b ~= 0
        x = []; %jeśli a=0 i b<>0 nie zwracaj niczego (brak rozwiązania)
    else
        x = NaN; %jeśli a=0 i b=0 (nieskończenie wiele rozwiązań)
    end;
else
    x = -b / a; %jeśli a<>0 można wyznaczyć pierwiastek
end;
```

Przykładowe wywołania funkcji: p = rown1(3,9), v = rown1(a1, a2);

Jeśli funkcja zwraca więcej niż jedną wartość wywołanie ma postać: [a, b, c] = nazwa_funkcji(d, e, f, g);

Po wykonaniu instrukcji (wpisanych w oknie poleceń lub zawartych w wykonywanym skrypcie) utworzone w ich wyniku zmienne dostępne są cały czas w środowisku Matlab (do zamknięcia programu). Możemy podejrzeć ich wartości wpisując nazwy zmiennych.

Skrypty uruchamiamy wpisując w oknie poleceń nazwę skryptu bez rozszerzenia.

Uwaga: zmienne występujące w ciele funkcji traktowane są jak zmienne lokalne; po wykonaniu funkcji znikają.

Zadania

5. Przećwicz w środowisku Matlab powyższe polecenia.
6. Zapoznaj się z operatorami relacji (>, ==, ~=, ...) i z operatorami logicznymi (&, |). Podaj przykłady użycia wszystkich tych operatorów.
7. Podaj sensowne przykłady użycia pętli for i while oraz instrukcji warunkowej.
8. Napisz funkcję, która oblicza pierwiastki równania kwadratowego i rysuje parabolę w zakresie od x1 do x2 (x1 i x2 to pierwiastki). Podaj przykład jej użycia (wywołanie).